Percepties van beslissingsbekwaamheid bij ouderen en hun naasten

Haio: Van den Bogaert Emmelien , KUL
Promotor: VAN POTTELBERGH Gijs , KUL
Praktijkopleider: CLAES Tinne , MICHIELSENS Boudewijn , PEETERS Dirk , VAN ELSEN Philippe , WOESTENBURG Annemie

Context: In een vergrijzende maatschappij met een toenemende prevalentie van dementie en groeiende focus op shared decision-making, komt de noodzaak tot beoordeling van beslissingsbekwaamheid steeds meer op de voorgrond. Het is een van de moeilijkste taken waar wij als huisartsen mee belast worden. In de literatuur is er al onderzoek gedaan naar de opinie van zorgverleners over hoe die bekwaamheid moet beoordeeld worden. De mening van de patiënt en zijn entourage is echter even belangrijk. Deze tweedelige studie heeft daarom een bevraging gedaan bij rusthuisbewoners, een van de groepen waarbij het frequentst zulke beoordelingen gebeuren, en hun naasten om hun gedachten over dit onderwerp in kaart te brengen.

Onderzoeksvraag: Hoe definiëren ouderen in zorginstellingen hun beslissingsbekwaamheid, en welke rol speelt hun eigen perceptie en die van hun naasten in de beoordeling hiervan?

Methode: Dit onderzoek bestond uit twee delen. In het eerste deel werden er negen semigestructureerde interviews rond het topic beslissingsbewkaamheid afgenomen bij rusthuisbewoners van drie verschillende woonzorgcentra. In het tweede deel werd een vragenlijst rond beslissingsbekwaamheid uitgestuurd via een centrale mailinglijst naar 342 opgegeven contactpersonen van de rusthuisbewoners. De interviews werden geanalyseerd met een thematische analyse en voor de vragenlijsten werd beschrijvende statistiek toegepast.

Resultaten: Uit de 9 interviews en 81 enquêtes kwamen uiteenlopende antwoorden, maar er waren toch enkele trends merkbaar. Ten eerste de veralgemeende begripsverwarring rond het onderwerp en de verschillende administratieve opties van vroegtijdige zorgplanning. Ten tweede de grote variëteit van bekwaamheid bij rusthuisbewoners en de noodzaak om elke patiënt zolang mogelijk en naar hun eigen kunnen in het beslissingsproces te betrekken. Ten slotte de discrepantie in antwoorden tussen ouderen en hun naasten over wie zij capabel vinden om iemand beslissingsonbekwaam te verklaren. Bij naasten kwam de patiënt zelf naar boven, bij ouderen de familie. De huisarts zou hier volgens hen niet geschikt voor zijn wegens tijdsgebrek en het gevoel dat hij de patiënt niet echt kent.

Conclusie: Deze studie toont aan dat er nog veel onduidelijkheid is over beslissingsbekwaamheid en de administratie van vroegtijdige zorgplanning bij ouderen en hun naasten. Het belicht het belang van het tijdig informeren van patiënten, maar ook dat artsen meer tijd moeten nemen om dit te bespreken met hun patiënten. Er is behoefte aan het opstellen van duidelijke richtlijnen die artsen kunnen volgen bij de beoordeling van bekwaamheid en deze studie belicht het belang om ook de mening van de patiënt te incorporeren bij het opstellen van deze richtlijnen.